

Sluga Božji Fra Alekса Benigar

Bilten Vicepostulature • God. XIV. • Studeni 2018.

*Pomno i
pažljivo
čitaj knjigu
Križa*

SADRŽAJ

Riječ urednika	2
Kratki životopis sluge Božjega	4
Misli sluge Božjega	6
Krepost poslušnosti	8
Čuvati se grijeha	10
razum - dar duha svetoga	12
Blagoslovljena među ženama	14
Blaženi Valentin Paquay	16
Aleksa Benigar i štovanje svetih	18
Pojam duhovne teologije	20
Radostan zbož svoga franjevačkog zvanja	22
Naučavanje Davida iz Augsburga, Franjevca	26

RIJEČ UREDNIKA

Poštovani čitatelji!

Potrebni su nam učitelji duhovnoga života koji o Bogu i duhovnim stvarima neće govoriti samo na temelju naučenog znanja, nego i na temelju osobnog iskustva susretanja s Bogom. Od Boga objavljene istine ne smiju u nama ostati prihvaćene samo umom, nego ih moramo prihvati i osjećajima, djelima, životnim stavovima.

Među Bogu posvećene osobe koje su sav život utemeljile na nadnaravnim i duhovnim stvarnostima te koje su sve želje svojega srca usmjeravale prema Bogu možemo ubrojiti i slugu Božjeg Aleksu Benigara. Za života je mnogima pomagao svojim poznavanjem duhovne teologije (prije svega iskustvenim poznavanjem!), a danas može pomagati i nama putem svoje pisane baštine. Ovim biltenom želimo si približiti njegov duhovni lik i nauk.

Iako se tekstovi obično pišu sa svrhom njihova čitanja, tekstovi ovoga biltena namijenjeni su više razmatranju nego čitanju. I sluga je Božji svakodnevno ne samo čitao duhovna i teološka djela, nego je na temelju njih i

razmatrao. Upravo će nam razmatranje pomoći da se vjerske istine duboko zasade u naše srce, da s njima budemo ne samo *upoznati*, nego i da nas one *prožimaju i oblikuju*.

Citajući pisma i drugu privatnu pismenu ostavštinu Alekse Benigara, gotovo stalno nailazimo na govor o poslušnosti i poticanje na nju. U vršenju te krepsti prepoznavao je put do stjecanja svih drugih krepsti i kršćanskog savršenstva. Iznad svega je želio slijediti volju Božju, a znao je da se ona nalazi „skrivena” u odredbama njegovih redovničkih poglavara. Poticaj na čuvanje krepsti poslušnosti nalazio je i u djelima crkvenih otaca.

Na temelju primjera i poukâ svetog oca Franje, sluga je Božji znao da za duhovno napredovanje nije dovoljno nastojati oko rasta krepsti, nego je potrebno i boriti se protiv grijeha i mana. Zato je nastojao u svima jačati želju za krepostima, ali i snažiti odbojnost prema grijesima, pa i prikazivanjem njihovih pogubnih posljedica.

Kao ljudi smo vrlo slabi i bez pomoći Duha Svetoga nećemo uspjeti u svojim nakanama, ma koliko one bile plemenite i uzvišene. Do prihvatanja vjerskih istina svim srcem možemo doći jedino „aktiviranjem” i razumskih i voljnih moći duše. Zato se moramo moliti za darove Duha Svetoga koji će i prosvijetliti naš razum i ojačati našu volju. O tome nas sluga Božji poučava na temelju tradicionalne franjevačke teologije, osobito njezinog najznačajnijeg predstavnika sv. Bonaventure.

Aleksa Benigar je svoj duhovni život razvijao proučavanjem života svetaca, kao i njihovih duhovnih misli i pouka. O tome je ne samo *čitao*, nego je o tome i *razmišljao i razmatrao*. Zbog toga možemo reći da je imao mnoge „priatelje” na nebu, kao što danas on želi biti naš prijatelj. O njegovu štovanju svetih piše fra Zoran Bibić.

Donosimo i nekoliko osnovnih misli o pojmu duhovne teologije, kako ga je shvaćao o. Aleksa, stavljajući ga u kontekst života sv. Franje. Naš je sluga Božji, doista, sin i učenik sv. Franje, kao i zajednice koju je on utemeljio - Franjevačkoga reda.

Donosimo homiliju fra Jure Šarčevića, provincijalnog ministra Hrvatske kapucinske provincije sv. Leopolda Mandića, koju je održao 7. studenoga prošle godine u franjevačkoj crkvi na Kaptolu u Zagrebu. On nam je posvjestio potrebu promatranja svetaca na putu osobnog posvećenja, istakнуvši neke od osobnih crta Alekse Benigara.

Kratak citat sluge Božjega naveden na naslovnicu uzet je iz njegova djela Mudrost Križa, str. 104. Tekst Alekse Benigara na str. 14 preuzet je iz njegova djela *U domovini Isusa Krista*, Zagreb, 2005., str. 149-151. Slika pored njega nalazi se u franjevačkoj crkvi Navještaja Blažene Djevice Marije u Klanjcu.

Sveti nam Pavao govori: *Nasljedovatelji moji budite, kao što sam i ja Kristov* (1 Kor 11, 1). Te bismo riječi mogli primjeniti i na o. Aleksu Benigara, a neka nam on svojim zagовором u tome pomogne.

KRATKI ŽIVOTOPIS SLUGE BOŽJEGA

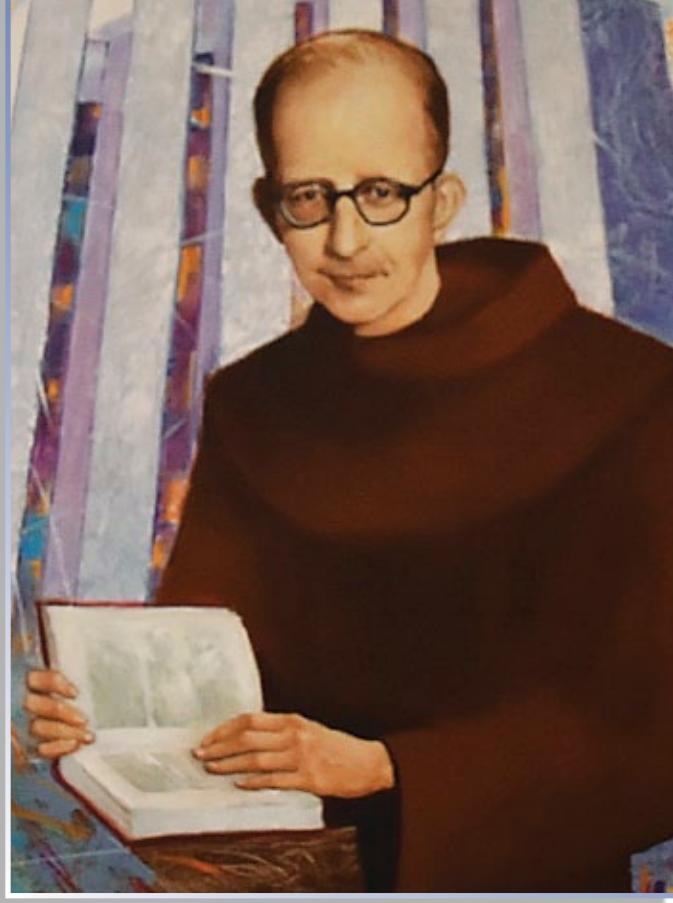
Sluga Božji o. Aleksa Benigar rodio se u Zagrebu 28. siječnja 1893. godine na spomen sv. Franje Saleškog na čije je ime kršten. Umro je u Rimu na svetkovinu Svih svetih 1988. u 96. godini života. Pokopan je 7. studenoga 1988. u franjevačkoj grobnici na Mirogoju u Zagrebu. Za sobom je ostavio glas svetosti. Postupak za njegovo proglašenje blaženim i svetim službeno je otvoren 9. lipnja 2006.

U Red manje braće u Hrvatskoj franjevačkoj provinciji sv. Ćirila i Metoda stupio je uoči Male Gospe 1907. godine u samostanu na Trsatu. Nakon studija teologije u Njemačkoj i u Zagrebu, za svećenika ga je zaredio 30. lipnja 1915. zagrebački nadbiskup dr. Antun Bauer. Studirao je na Papinskom orijentalnom institutu u Rimu gdje je doktorirao godine 1929. U domovini se istaknuo kao vrsni odgojitelj franjevačkih klerika u Zagrebu a djelovao je i u Varaždinu i na Trsatu. Krajem 1929. godine oputovao je za misionara u Kinu. U Hankowu je bio profesor teologije i duhovnik u Regionalnom sjemeništu, a povremeno je bio i magister klerika i novaka u obližnjem franjevačkom samosta-

nu. Tako je sudjelovao u formaciji stotina mladih kineskih i redovničkih i biskupijskih svećenika koji će kroz teško suslijedno vrijeme ponijeti na leđima život Crkve Božje u Kini, a nemali će njihov broj i mučenički posvjedočiti svoju vjeru. U siječnju 1954. protjeran je iz Kine, među posljednjim europskim misionarima. Dolazi u Rim gdje je ubrzo namješten u *Međunarodnom kollegiju sv. Antuna* gdje živi i djeluje i do dvjesto franjevaca. Bio je jedanaest godina duhovnik franjevačkih postdiplomaca i duge je sate ispovijedao u bazilikama sv. Antuna i sv. Ivana Lateranskog. Bio je traženi isповједnik i duhovni vođa posvećenih i svećeničkih duša. *Kongregacija za kauze svetaca* povjeravala mu je, kao iskusnom i uglednom duhovniku i teologu, prosudbe kandidata za svetost, među njima i za današnjega sveca papu Ivana XXIII.

Najznačajnija su mu ova teološka djela: *Liturgia Romana*, *Theologia spiritualis* i *Alojzije Stepinac - hrvatski kardinal*. Posmrtno su mu objavljena djela *Mudrost križa*, *Nazaretska Djevica*, *U domovini Isusa Krista* i *Sveto evanđelje po Marku* – du-

hovna razmatranja. Ostavio je mnogo duhovnih napisa na hrvatskom, latinskom i talijanskom jeziku. Bio je vrlo učen, jasan u savjetima, neumoran svjedok ljubavi. Sve je duhovno izgrađivao velikodušnom raspoloživošću i uvjerljivim svjedočenjem franjevačkoga života. Osvajalo ga je otajstvo Kristova žrtvenog sebedarja. U svom Dnevniku zapisao je:

"Moja je životna zadaća kao franjevca siromašnoga Krista, koji je samoga sebe ispraznio, prikazivati te njegovu zemaljsku egzistenciju u sebi produžiti."

Sluga Božji Aleksa Benigar bio je pravi čovjek Božji: kao franjevac, svećenik, misionar, pisac dubokog duhovnoga života, izvrstan učitelj teologije, uzoran odgojitelj kandidata za svećeništvo i duhovnik, umjetnik dobre ophodnje sa svojom subraćom, pokornik i čovjek molitve, revan i ustrijan.

Prema riječima sv. Pavla, želio je istrošiti svoj život "na hvalu slave Božje milosti" (Ef 1,6). Njegovi zemni ostaci preneseni su 28. rujna 2007. g. u kriptu franjevačke crkve u Zagrebu na Kaptolu gdje mnogi vjernici mole za njegov zagovor.

MISLI SLUGE BOŽJEGA

»TEBI ĆE SAMOJ MAČ PROBOSTI DUŠU« (Lk 2, 35)

Marijina je misija počela s »ra- preokret u Marijinu životu. Ona duj se, puna milosti«, a svr- je trebala opet pristati i ponoviti šit će mučeništvom. »Tebi će sa- svoj: »Neka mi bude po tvojoj rije- moj mač probosti dušu« jesu riječi či.« Ovo neočekivano proročanstvo protivne anđelovim riječima »raduj zavija čitavu njezinu budućnost u se«, a nastavljaju proročansko opi- strahovitu tamu.

sivanje poslanja Mesijine Majke.
Ovo proročanstvo označuje novi

Nazaretska Djevica,
Verbum, Split, 2002., str. 97.

POTREBA PONIZNOSTI

Poniznost nije savjet, nego je nuž- stvo? Misli na poniznost Isusovu. na krepot da se postigne konač- Ona neka te barem osvjedoči o nuž- ni cilj života, to jest nebo. Manjka di ove kreposti za postignuće vječ- li ti poniznost, nisi u raspoloženju noga spasenja. koje se zahtijeva za ulazak u nebo. *Sveti Evandelje po Marku,*
Misliš li da ćeš takvim lošim ras- duhovna razmatranja,
položenjem moći u Božje kraljev- Zagreb, 2011., str. 178.

REVNI FRANJEVAC

Sveti Jeronim je s punim pravom nost, sebe prezire, vježbanje u kre- rekao da su Bogu posvećene oso- postima mu je pravi užitak. Bržlji- be u redovničkome staležu najdra- vo čuva svetu čistoću, radi za svetu gocjeniji ures Crkve. Revni franje- Crkvu i s njom zajedno trpi. Jed- vac se boji Boga, šutnjom trapi svoj nom riječju: teži na nebom. jezik i ne upušta se u isprazne raz- *Mudrost Križa,*
govore, ogovaranja i slične grije- *Franjevačke duhovne vježbe,*
he jezika. On ljubi svetu posluš- Zagreb, 1994., str. 106.

PO KRIŽU SMO SPAŠENI

Kad se pitam zašto se Isus dao osuditi na smrt, odgovor je jednostavan. On je kao naša Glava znao da smo u raju zemaljskom svi potpali pod osudu: *Prah si i u prah ćeš se pretvoriti!* (Post 3, 13). Ovu našu osudu htio je Isus uzeti na sebe da zadovolji Božjoj pravednosti za našu neposlušnost i pobunu protiv Božje

volje te da nam našu osudu učini ne samo podnošljivom, nego zaslužnom i posvetnom. Njegovo *lišenje* prava na vlastiti život ima, dakle, duboko soteriološko - spasenjsko značenje, a ne samo vrijednost primjera ili poštude.

Mudrost Križa, Franjevačke duhovne vježbe, Zagreb, 1994., str. 94.

„TRUN I BRVNO“

Isus osuđuje drskost onih koji boluju od manije postavljati se sucem nad bližnjim te ga kritiziraju i sude zbog mana koje su manje od njihovih. U tu svrhu poslužio se prispodobom truna i brvna. Slika je hiperbolična, a njome želi naglasiti besmislenost u koju upadaju oni koji oštrosude manu bližnjega, a sami su upali u mnogo veću manu. Tu vrijedi ona poslovica: *Liječniče, izlječi sam sebe!* Isus s punim pravom takva čovjeka naziva licemjerom. Kasnije će dati naputak kako se imaju ispravljati mane i davati bratske opomene (Mt 18, 15-20). Tko sam sebe promatra kritičkim okom i sebe ispituje kako je radio i govorio, otkrit će to-

like mane, da će mu proći volja kritizirati i oštro suditi druge. Isus ne zabranjuje koriti i opominjati, kako to slijedi iz drugih mjesta, nego zabranjuje, zanemarujući samoga sebe, psovati i ružiti bližnjega. Tko nije nikad sagrijeo, neka pazi da ne padne, zato neka nevoljko opominje. Tko je pak sam sagrijeo, neka blago opominje. Možda je zato Gospodin dopustio da ga je Petar zatajio, kako bi blaže sudio grešnike. To je važna pouka za one koji su po svojoj službi obvezani opominjati - roditelji, učitelji, odgojitelji i poglavari.

Sveto Evandželje po Mateju, duhovna razmatranja, Zagreb, 2014., str. 166.

NA IZVORU CRKVENIH OTACA

KREPOST POSLUŠNOSTI

Aleksa Benigar često je tumačio, osobito redovnicima i redovnicama, pojedine kreposti jer kreponskim životom postižemo kršćansko savršenstvo na koje nas Isus poziva (Mt 5, 48). Svoja tumačenja potkrijepio bi učenjem crkvenih otaca, tih velikih učitelja i tumača naše svete vjere. U njegovu djelu *Theologia spiritualis*, izdanom u Rimu 1964. g., nalazimo sustavan prikaz kreposti poslušnosti (str. 874-894).

Crkveni oci toj kreposti upućuju najviše pohvale. Sluga Božji je definiran kao nadnaravnu moralnu krepost koja usmjerava volju da poradi Boga spremno izvrši odredbe zakonitih poglavara. Time se nadovezuje na riječi sv. Pavla: *Svaka duša neka se podlaže vlastima nad sobom. Jer nema vlasti doli od Boga: koje postoje, od Boga su postavljene. Stoga tko se suprotstavlja vlasti, Božjoj se odredbi protivi* (Rim 13, 1-2). Slično govori i sv. Petar: *Pokoravajte se svakoj ljudskoj ustanovi radi Gospodina: bilo kralju kao vrhovniku, bilo upraviteljima* (1 Pt 2, 13-14).

Tvrdeći da je potrebno pokoravati se ne samo dobrom gospodarima, nego i onima opakima, sluga Božji, osim na sv. Petra (1 Pt 2, 18), poziva se na sv. Bernarda opata koji kaže:

Bilo da je zapovijed dao Bog, bilo čovjek koji je Božji predstavnik, jednako se treba pokoriti i jednako poštovanje iskazati. Ipak, ako bi se dogodilo da čovjek zapovijeda ono što se protivi Bogu, bez sumnje treba poslušati savjet sv. Petra apostola: Treba se većma pokoravati Bogu negoli ljudima (Dj 5, 29) (PL 182, 871).

Najveća je žrtva svoju volju posvema posvetiti Bogu, pokoravajući se ne samo Bogu samome, nego i ljudima poradi Boga. Zbog toga sv. Grgur Veliki volju, koja je podlože-

◊ Sv. Bernard opat

na drugome poradi Boga, uspoređuje s teletom koje se prikazuje za žrtvu (PL 76, 766). Osim toga, žrtvovanje vlastite volje ljudsku volju sjedinjuje s Božjom voljom: Bog želi da se ljudi podlože onima koji su od njega ovlašteni da ih vode.

Sluga Božji ističe kako poslušnost, na neki način, za sobom povlači sve druge kreposti te, dok ona ostaje u duši, u duši ostaju i sve druge kreposti. Pri tome se poziva na sv. Augustina:

Poslušnost je krepst koja je u čovjeku, na neki način, majka i čuvrica svih ostalih krepsti (usp. *De civitate Dei* 14, 12).

Među krepostima koje su povezane s poslušnošću, posebno se ističe ljubav. Naime, Bog ne zahtijeva prisilnu poslušnost, onu ropsku. On ne želi da čovjek bude prisiljen izvršiti nečiju volju zbog straha ili radi nagrade, nego želi da poslušnost bude sinovska, slobodna i spontana. Od Boga ne primamo duh ropsstva, nego duh sinovstva.

Aleksa Benigar, prema Isusovu poticaju *Dajite i dat će vam se* (Lk 6, 38), kaže da, ako smo se pokoravali svojim poglavarima, Bog će se pokoriti našim molitvama. Citira sv. Augustina:

Bog će prije uslišati jednu molitvu onoga tko je poslušan, nego tisuću molitava onoga tko je neposlušan (usp. PL 40, 564).

Poslušnost treba biti spremna (*promptna*): *Hitam i ne oklige-*

vam da zapovijedi twoje čuvam (Ps 119, 60). Tko je uvijek spreman poslušati Bogu se sviđa, Bog ga cijeni i ljubi. On je drag svojim poglavarima i drugi vole biti u njegovu društvu. O toj spremnoj poslušnosti pisao je i sv. Bernard: *Poslušan vjernik ne zna za odgađanje, bježi od „sutra“, ne poznaje sporost* (PL 183, 657). Takvog čovjeka hvali Božanske stranice: *Jesi li video čovjeka brza u poslu svom? Takav ima pristup kraljevima i ne služi prostacima* (Izr 22, 29).

Poslušnost ima više motiva, ali je njezin osnovni motiv nasljedovanje Kristova primjera. Skriveni Isusov život kroz trideset godina sveti je Luka sažeo u samo nekoliko riječi: *I bijaše im poslušan* (Lk 2, 51). Sv. Pavao slično govorи s obzirom na čitavi zemaljski život Isusov: *Ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu* (Fil 2, 8). Iako je tijekom čitavog svog života Krist iskazivao poniznu poslušnost ne samo Bogu, nego i ljudima koji su nosili neku vlast, u muci je ta krepst čudesno zasjala. Premda je molio Oca da ga, ako je moguće, mimoide ta čaša, nadodao je: *Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti* (Mt 26, 39). Sv. Bernard kaže: *Da je svoj život da ne izgubi poslušnost* (PL 182, 831).

Podimo i mi putem poslušnosti, izgrađujmo u sebi tu krepst po kojoj ćemo postati slični Kristu, svojemu Gospodinu.

U DUHU SVETOG OCA FRANJE

ČUVATI SE GRIJEHA

Sveti je Franjo poticao svoju braću propovjednike da puku navješćuju »poroke i vrline, kaznu i slavu« (*Potvrđeno pravilo*, u: *Franjevački izvori*, VFZ, 2012., str. 194). Shvaćao je da je potrebno puk Božji i poticati na dobro i odvraćati od zla. Taj njegov poticaj, praćen osobnim primjerom, slijedili su mnogi franjevci, pa tako i naš sluga Božji. U svojim nagovorima i homilijama nerijetko se navraćao na temu grijeha kako bi slušateljima približio važnost borbe protiv njega i njegove pogubne posljedice (kazne).

Aleksa Benigar je naglašavao trajnu potrebu da se čuvamo grijeha jer nikada ne možemo biti sigurni da nećemo u njega upasti. Sвето pismo nam govori o padu anđela koji su imali savršeniju narav nego što je naša ljudska, o padu naših praroditelja u raju zemaljskom, o padu kralja Davida, apostola Petra... Prema tome, moramo zaključiti da i mi možemo sagriješiti:

Tko je na ovome svijetu siguran da neće pasti u grijeh? Sveti krštenje nije nas svojim milosnim preporodenjem učinilo nepogrešivima. Ni naša odluka da ćemo vjerno slijediti Kristov život nije nas osigurala od pada (Mudrost Križa, str. 110).

Mnogi su suvremenici sv. Franje smatrali da on ne može sagriješiti jer je njegova svetost više nego očita. No,

on se nije dao uvući u zamku oholosti, nego bi onima koji su ga uzvisivali odgovarao:

*Još mogu imati sinove i kćeri, nemojte me hvaliti kao sigurna! Ne smije se hvaliti nitko čiji je svršetak još neizvjestan (Toma Čelanski, *Drugi životopis sv. Franje*, u: *Franjevački izvori*, str. 762).*

Kako bi vjernici uvidjeli svu težinu posljedica grijeha, mnogi su se duhovni oci služili slikama. Aleksa Benigar koristi sliku tame:

Grijeh ima neku sličnost s raskošno osvijetljenom dvoranom koja odjednom izgubi svu svoju svjetlost. Nastane tzv. kratki spoj, električna energija prestane dotjecati i dvorana odjednom utone u tamu... tako i duša po grijehu iz Božjega svjetla upada u jezovitu tamu (Mudrost Križa, str. 115.120).

Ta nam slika doziva u pamet sv. Franju. Naime, on je po svojoj braći poručio svome dobročinitelju Girardu, koji je bio oslijepio, da je vid izgubio zbog grijeha koje nije nastojao u isповijedi očistiti. Nakon što je primio Franjinu poruku, Girardo se skrušio i iskreno ispovjedio. Kad je napokon obećao da će se popraviti i na taj način obnovio svoju dušu, odmah je zadobio i očinji vid (Sv. Bonaventura, *Neka čudesa*, u: *Franjevački izvori*, str. 1016).

Koristeći se simbolima svjetla i tame, sveti je Franjo tvrdio da je Gospodin u posljednje vrijeme poslao manju braću da budu svijetli primjeri grešnicima koji su obavijeni tamom (Asiški zbornik, u: *Franjevački izvori*, str. 606).

Osoba ustrajna u grijehu primit će prokletstvo kao plod svojih djela. Sv. Franjo zahvaljuje Bogu što će njegov Sin doći na kraju vremena da razdijeli ljude:

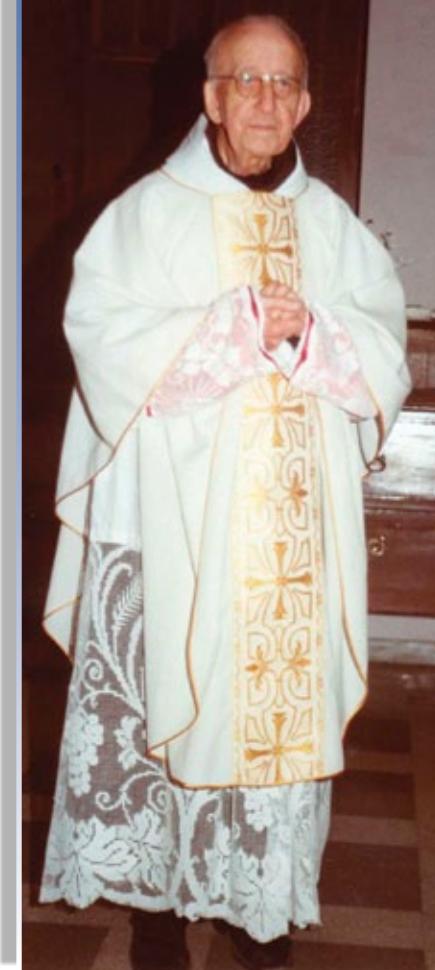
*I zahvaljujemo ti jer će sam tvoj Sin ponovo doći u slavi svoga veličanstva, da u vječni oganj pošalje prokletnike koji nisu činili pokoru i tebe nisu upoznali, a da rekne svima koji su te upoznali, štovali i tebi u pokori služili: Dodite, blagoslovjeni Oca mojega, primite kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta (Nepotvrđeno pravilo, u: *Franjevački izvori*, str. 175).*

Kaznu za grijeh sv. Franjo spominje i u Pjesmi brata Sunca:

Jao onima koji umiru u grijesima smrtnim (Franjevački izvori, str. 117).

Aleksa Benigar tumači odnos između prokletstva i Božje pravednosti:

To prokletstvo izriče Božja svetost i Božja pravednost... Tu više nema mesta nikakvu prizivu na Božju blagost i na njegovo milosrđe jer grešnik tada ima jasnu spoznaju da je to prokletstvo potpuno opravданo. Čovjek tada mora reći samome sebi: „Sve je to zbog moje vlastite krivnje u kojoj sam tvrdokorno ustrajao, a još se i sada u njoj nalazim. Dok je trajalo vrijeme milosrđa, ja sam ga zlorabio,

a sada je nastupilo vrijeme pravednosti.” Pomisao da je onaj koji to prokletstvo izriče Spasitelj koji je sama dobrota, koji je - ganut samilošću - samoga sebe predao u smrt da nas spasi od grijeha i od posljedica grijeha, grešnu dušu tjera u zdvojnost (Mudrost Križa, str. 126).

Razmišljanje o grijehu i njegovim posljedicama, osobito u skladu sa shvaćanjem sv. Franje i našeg služge Božjega, pomoći će nam da se grijeha odlučnije čuvamo i da kreposno živimo.

NA IZVORU FRANJEVAČKE TEOLOGIJE

RAZUM - DAR DUHA SVETOГA

Darovi su Duha Svetoga: mudrost, razum, savjet, jakost, znanje, pobožnost i strah Božji. Oni k savršenstvu vode kreposti onih koji ih primaju (usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1831). Budući da je sluga Božji mnogima pomagao u nastojanju oko razvijanja kreposti, tumačio je i darove Duha Svetoga (usp. *Theologia spiritualis*, str. 183-190). U tome se najčešće pozivao na učenje velikog franjevačkog teologa sv. Bonaventure, posebice na njegovo djelo *Commentaria in tertium librum sententiarum* (d. 35, art. un., q. 3). Ovdje ćemo iznijeti nekoliko misli sluge Božjega o daru razuma.

Aleksa Benigar navodi tumačenje sv. Tome Akvinskoga prema kojemu se darovi Duha Svetoga odnose na razumsku odnosno voljnu moć duše: mudrost, razum, znanje i savjet odnose se na razumsku, a pobožnost, jakost i strah Božji na voljnu moć.

Prema etimološkom podrijetlu, riječ razum (*intellectus*) znači *čitati iznutra, prodrijeti, donijeti sud razlučivanjem*. Dar razuma pomaže nam da umom shvatimo ono u što vjerujemo, to jest da umom kao nekim instinktivnim promatranjem prodremo u istine vjere. Pri tome se

ipak ne uklanja tama vjere jer *u vjeri hodimo, ne u gledanju* (2 Kor 5, 7).

Prodrijeti darom razuma u istine vjere može se pod dvavida: ili s obzirom na vjerodostojnost istina vjere ili s obzirom na njihov predmet. Prvi vid odgovara prosvjetljenjima pomoću kojih shvaćamo ne *same istine vjere*, nego *razloge* zbog kojih trebamo čvrsto prianjati uz te istine, makar ih posve ne razumijemo: dar razuma jača nas da ne sumnjamo u istine koje naučava sveta Crkva, nego da one budu snažno usađene u našem srcu. Drugi vid odgovara prosvjetljenjima pomoću kojih shvaćamo *razložnost* istina vjere, njihovu međusobnu povezanost i „uvjerljivost”.

Dar razuma, to osobito duhovno svjetlo, daje posebnu oštinu našemu umu kako ne bi otupio. Osim toga, dar razuma štiti nas od sljepoće za duhovne stvarnosti kako nam se one materijalne ne bi „nametnule” kao jedine spoznatljive, ne dopuštajući uvjerenje da postoje i neke druge. Iako se do spoznaje duhovnih stvarnosti može na određeni način doći i studiranjem teologije, daleko se učinkovitije do nje dolazi uz pomoć dara razuma. Zbog toga ponekad vidimo neuke vjernike koji su snažni-

je utemeljeni u vjeri i njome prosvijetljeni nego učeni teolozi. O tome piše autor djela *Naslijeduj Krista*, u obliku riječi Gospodinovih:

Ja sam koji učim ljudi znanju i dajem jasniju spoznaju malenima nego što je čovjek može naučiti... Ja sam onaj koji u tren oka uzdižem poniznu dušu da razumije više od vječne istine, nego da je deset godina učila u školama. Ja učim bez buke riječi, bez zbrke pojmoveva, bez hlepnje za čašću, bez natezanja s dokazima (knj. 3, gl. 43).

Dar razuma sastoji se u umskom promatranju (razmatranju) Stvoritelja putem promatranja (razmatranja) stvorenjâ. Sv. Bonaventura citira jednog crkvenog oca koji tvrdi kako je nemoguće da nam, dok smo na putovanju ovom zemljom, zasvijetli božanska zraka, osim ako je zastrta stvorenjima. Budući da Boga i duhovne stvarnosti ne možemo spoznati osim ako oni ne uzmu lik ili barem sličnost sa stvorenjima, dar razuma odnosi se ne samo na spoznaju Boga i duhovnih stvarnosti, nego i na spoznaju stvorenjâ. Znademo da je sârm Sin Božji htio postati ljudima sličan, obličjem čovjeku nalik (Fil 2, 7), kako bi od ljudi mogao biti prepoznat i prihváćen.

Dar razuma ima vlastiti „čin“ i vlastiti „objekt“. „Objekt“ je vječna i duhovna istina koju, doduše, ne možemo shvatiti kakva je sama u sebi, nego samo na temelju vlastitostâ stvorenjâ kojih je lik uzela ili s kojima je uspoređujemo. „Čin“ je

◊ Sv.Toma Akvinski

promatranje (razmatranje) vječne i duhovne istine kako bi se moglo pobožnije u nju vjerovati i žarče je ljubiti. Stoga, dar razuma djeluje ponajprije kroz razmatranje (kontemplaciju) Stvoritelja i duhovnih stvari te on na taj način usavršava našu vjeru.

Sv. Bonaventura kaže da poznavanje Boga ima trostruki vid: prvi vid označava jednostavan pristanak volje - *Ja vjerujem i želim vjerovati!*; drugi vid označava razumsku djelatnost - *Shvaćam ono u što vjerujem!*; treći vid označava jednostavno gledanje. Prvi je vid izraz kreposti vjere jer vjera daje pristanak volje, drugi je vid izraz dara razuma jer razum daje da se shvati ono u što se vjeruje, treći vid označava blaženstvo čistoga srca jer će samo ono Boga gledati.

Neka nam Gospodin udijeli dar razuma kako bismo vjerovali u njega i čistim ga srcem promatrali.

BLAGOSLOVLJENA MEĐU ŽENAMA

Kad sam posve sam boravio u Špilji navještenja, u kojoj se časti velika tajna Utjelovljenja, um je moj opetovao cijeli dijalog između Božjega poslanika anđela Gabrijela i predodređene Majke Božje. Pozdrav anđelov: *Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!* *Blagoslovljena ti među ženama!* objavljuje svu veličinu Marijine duše koju je sam Bog oblikovao da bude dostojan stan u kojem će vječna Riječ Očeva boraviti devet mjeseci dok se iz samoga tijela Marijina bude oblikovalo čovječe tijelo Sinu Božjemu.

Djevica se smete na taj pozdrav. Anđeo, pun strahopoštovanja prema preodabranoj Djevici, nastoji da njezinoj smetenosti učini kraj: *Ne boj se, Marijo, našla si milost kod Boga!* Vidjevši, dakle, Djevicu smirenju poručuje joj od Boga veliku vijest koja je za nju, koja je Bogu posvetila svoje djevičanstvo, značila iznenađenje: *Evo, začet ćeš i roditi sina i nadjenut ćeš mu ime Isus.* Bog hoće da Djevica postane majka velikoga Sina.

Djevica, koja je dobro poznавala proroke, razumjela je da njezin Sin ima biti Mesija. Ona se ne podaje veselju ni zanosu, ne kliče od ushita, ne snebiva se, već trijezno i konkretno uzima na znanje vijest koju joj Bog šalje te praktičnim duhom pita: *Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?* Što mi je dakle činiti: predati se bračnom životu kojega sam se bila odrekla ili će Bog na drugi način izvesti što mi priopćuje? Upit je Marijin smjeran i obazriv, ali očituje njezinu odluku da čuva djevičanstvo koje je tako ljubila da se čak odrekla onoga očekivanja i nade što su gajile sve hebrejske djevojke - postati majkom Mesije. Anđeo protumači Djevici kako će ostati djevica, a ujedno postati Majkom: začeće Sina neće biti plod bračnoga odnosa, nego nadnaravnoga sjedinjenja s Bogom. I kao što je njezin upit bio obazriv, tako joj i anđeo obazrivo i u slici priopćuje tajnu koja će se u njoj zbiti.

Djevica svjesno i odlučno prihvata Božju vijest s odlukom da se spremno podvrgne djelovanju Duha Svetoga: *Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj!*

U FRANJEVAČKOM REDU

BLAŽENI VALENTIN PAQUAY

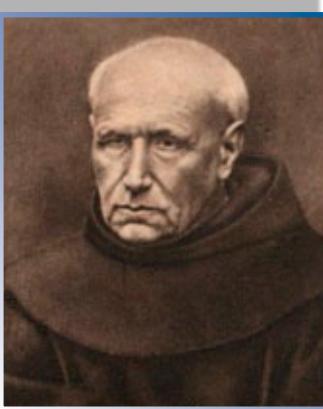
Fra Aleksa kao franjevac ima zajedničke crte duhovnosti i apostolskog života s mnogim članovima Franjevačkog reda kroz njegovih više od 800 godina. Želimo upoznati franjevačke svece da bismo si približili duhovno ozračje u kojemu je živio.

Kao izvorom služimo

se djelom: „*Frati Minori Santi e Beati, Postulazione generale OFM, Roma, 2009*“.

Sveti mali otac, kako su zvali ovo-ga blaženika, rodio se 17. studenoga 1828. u Tongerenu u Belgiji kao peto od jedanaestero djece Henrika i Ane r. Neven, čestitih i duboko pobožnih supružnika. Na krštenju je primio ime Ljudevit. Nakon nekoliko početnih godina, školovanje nastavlja u Kollegiju Regularnih kanonika sv. Augustina u Tongerenu te, od 1845. g., u Sjemeništu sv. Tronda. Nakon očeve smrti 1847. primio je pristanak majke da uđe u Red manje braće. Dana 3. listopada 1849. započeo je novicijat u samostanu u Tieltu.

Nakon što je 4. listopada sljedeće godine položio redovničke zavjete, odmah se zaputio u Beckheim da bi pohađao teološke studije, koje je ka-

◊ Bl. Valentin Paquay

sniye završio u Samostanu sv. Tronda. Po primitku sakramenta svetog reda prezibiterata dana 10. lipnja 1854. u Liegeu, poglavari su odredili da otiđe u Hasselt te je u tom samostanu boravio svih preostalih 50 godina života. Ondje su mu potvjeravane razne služ-

be, među ostalima gvardijana, vikara i provincijskog definitora.

Fra Valentin je obavljao iste službe i zadaće kao i drugi franjevci, ali se među njima ipak isticao: obične stvari činio je na izvanredan način, s uzornom poniznošću i jednostavnošću, s velikom pobožnošću, uvijek za ljubav Božju i na slavu Božju.

Neumoran je bio u svojem apostolskom djelovanju. Čitavoga života posvećivao se propovijedanju te je zbog svojih jednostavnih, mirnih i uvjerljivih riječi bio vrlo poštovan, kako među običnim pukom tako u redovničkim zajednicama. Posebno se odlikovao ustrajnim isповijedanjem, nasljeđujući sv. Ivana Vianneya, župnika arškog, s kojim su ga nerijetko uspoređivali. Zbog njegovih velikih darova slušanja i empatije dolazile su mu osobe iz raznih staleža, pa i iz dalekih krajeva.

Često je na čudesan način znao prodrijeti u savjesti pokornika.

Njegovao je duboku pobožnost prema Presvetoj euharistiji i zalagao se za često pričešćivanje vjernikâ. Također je snažno štovao Presveto Srce Isusovo, nije prestajao razmatrati o njemu i veličati njegove uzvišene savršenosti. Gorljivo je širio štovanje Presvetoga Srca, osobito u bratstvu Trećega franjevačkog reda u Hasseltu, koje je vodio 26 godina. Svakodnevno je živo razmišljao o muci Isusovoj moleći pobožnu vježbu Križnoga puta. Od mladosti se pokazivao posebno odanim Djevici Mariji koja se u župnoj crkvi u Tongerenu štovala pod naslovom *Uzrok naše radosti*. Ipak, kao franjevcu, od Marijinih naslova najviše mu je bio pri srcu *Bezgrešno začeće*. Iako već stariji i bolestan, godine 1904. s velikom je radošću slavio pedesetu godišnjicu proglašenja te dogme, to više što se njezina godišnjica podudarala s pedesetom godišnjicom njegova svećeničkog ređenja.

Umro je u Hasseltu 1. siječnja 1905., u dobi od 77 godina. Papa Pavao VI. priznao je njegove herojske kreposti dekretom od 4. svibnja 1970. g. Na misi beatifikacije 9. studenoga 2003. papa Ivan Pavao II. rekao je za njega i druge blaženika proglašene toga dana da su živo kamenje duhovnoga hrama, koji je Crkva, da su s čitavom Crkvom bili ujedinjeni vjermom, primanjem sakramenata i vezom ljubavi. Oni su plod neprekidnog dje-lovanja Duha Svetoga.

Fra Valentin nam je osobit poticaj da otkrijemo značenje sakramenta pomirenja, koji ne možemo promatrati samo pod vidom pomirenja, nego i pod vidom stjecanja radošt i mira, sretanja s Gospodinom i braćom, obnavljanja čovječanstva snagom koja proizlazi iz Križa Kristova.

Promatrajući duhovni život te pastoralno djelovanje blaženog Valentina, upadaju nam u oči mnoge sličnosti s našim slugom Božjim. S obzirom na duhovni život, obojica su snažno njezinovali pobožnost prema Presvetoj euharistiji, gorljivo štovali Djevicu Mariju, često molili pobožnost Križnoga puta. S obzirom na pastoralno djelovanje, bili su neumorni i zauzeti isповједnici i propovjednici. U njihovu djelovanju vidjelo se da govore i rade iz punine srca, da unutarnje bogatstvo svoje duše žele predati svim pobožnicima koji ljube Boga i koji ga žele još snažnije ljubiti. Neka nam oni budu primjer kako žarkom pobožnošću svakodnevno dolaziti do Božjega srca i njegovu milost predavati drugima.

◊ Sv. Ivan Marija Vianney

ALEKSA BENIGAR I ŠTOVANJE SVETIH

fra Zoran Bibić

Sluga Božji Aleksa Benigar preminuo je na svetkovinu Svih svetih 1988. u Kolegiju Sv. Antuna u Rimu. To zasigurno nije slučajno. Dan njegova rođenja za nebo je znakovit, simbolički i slikovito nam potvrđuje da je svetost bila temeljni izbor i najvažnija čežnja njegova srca te da su sveci i blaženici bili trajno nadahnuće njegova redovničkog i svećeničkog života. Kao što su braća te blagdanske večeri primila njegovo iznemoglo tijelo u posljednjim trenucima života u samostanskoj blagovaonici na Antonianumu, vjerujem da su ga tako u nebu primili sveci i blaženici čije je spise proučavao i čije se primjere trudio naslijedovati.

Fra Alekса nije bio samo učen teolog i profesor duhovnog bogoslovља, on je bio nadasve čovjek molitve, duboke i iskrene pobožnosti, prvenstveno prema Isusu i Majci Božjoj, a onda i prema svecima. Na redovničkom oblačenju dobio je ime po sv. Aleksiju, rimskom svecu iz V.

stoljeća koji je sedamnaest godina svojevoljno živio nepoznat kao stranac i prosjak pod stubištem vlastitoga doma, a da ga nisu prepoznali ni njegovi ukućani. Fra Alekса je štovao svoga nebeskog zaštitnika, rado zalazio u njegovu crkvu na Aventinu te mu se molio kako bi i sam ostao skriven i nepoznat svijetu.

U štovanju svetaca fra Alekса nije bio nipošto naivan ili površan. U duhovni dodir sa svecima dolazio je ponajprije proučavajući njihove životopise, kao i duhovne spise koje su ostavili. U tome ga je bitno odredila i važna služba koju je obavljao u Kongregaciji za proglašenje svetih u Vatikanu. Kao teolog je davao mišljenje o vjerskom i moralnom životu pojedinih kandidata za blaženike i svece i to na temelju spisâ o njima. Između ostalog, imao je zadatak da s još trojicom teologa papi Pavlu VI. dade mišljenje o svetoj Katarini Sijenskoj i Tereziji Avilskoj u vidu njihova proglašenja crkvenim naučiteljicama. Dao je pozitivno mišljenje što je sigurno utjecalo na kasniju odluku Crkve da se ove svete žene proglasi crkvenim naučiteljicama.

Po mom osobnom uvjerenju kruna fra Alekšina bavljenja životima svetih i blaženih je njegovo čuveno djelo: *Aloj-*

zije Stepinac - hrvatski kardinal. To je prvi životopis hrvatskog kardinala na više od devet stotina stranica. S velikom upornošću i žarom fra Aleksa se posvetio proučavanju života, djelovanja i trpljenja Alojzija Stepinca ukazujući pri tom na njegove herojske kreposti i osobnu svetost. Na fra Aleksu, koji je tako zauzeto istraživao i pisao o kardinalu Stepincu, mogli bismo s pravom primijeniti riječi sv. Tome Akvinskog koji je, čuvši da sv. Bonaventura piše životopis sv. Franje Asiškog, usklinuo: *Pustimo da jedan svetac piše o drugome!*

Važnost proučavanja i štovanja svetih fra Aleksa je izrazio teološkim rječnikom u Uvodu priručnika za duhovni život *Theologia spiritualis* na mjestu gdje govori o izvorima duhovne teologije (četvrto poglavlje). Ondje navodi da, osim zajedničkih teoloških izvora duhovne teologije (Sveto pismo, crkveni dokumenti, spisi Otaca i teologâ) postoje i vlastiti, tj. iskustveni izvori duhovnog života, a to su spisi svetaca i duhovnih pisaca te tzv. škole duhovnosti. Ti su spisi iz više razloga važni za duhovni život kršćanina. Njihovi autori se bave temom kršćanske savršenosti i pri tome ne ostaju samo na teoretskom razglašanju, nego iznose vlastito duhovno iskustvo. Kad se radi o spisima svetaca, oni imaju još veću vrijednost zbog strogog ispitivanja kojemu su bili podvrgnuti u postupku kanonizacije. Posebnu vrijednost imaju i djela autorâ koji su pripadali Učiteljstvu, poput svetih bi-

◊ Sv. Katarina Sijenska

skupa Augustina, Bonaventure i Franje Saleškog. Neka su djela dobila i posebno odobrenje papa, poput djelâ sv. Tome Akvinskog i sv. Bonaventure, knjige duhovnih vježbi sv. Ignacija, spisâ sv. Terezije od Isusa i sv. Ivana od Križa. Neka su djela opet po nadnaravnom osjećaju vjere cjelokupnog Božjeg naroda sve do danas smatrana sažetkom izlaganja o duhovnom životu, poput knjige Tome Kempenca *Nasljeduj Krista*. Te su knjige napisane prvenstveno za izgradnju vjernikâ, a ne za znanstveno izlaganje.

Na primjeru i u spisima svetaca i duhovnih pisaca, kaže Alekса Benigar, jasno se uočava da ispravno predočen kršćanski život u vjernicima lako potiče želju za napredovanjem i savršenstvom a ta želja onda daje jakost da se savladavaju sve poteškoće u duhovnom životu, pa i one koje su se činile nepremostivima.

POJAM DUHOVNE TEOLOGIJE

Sveti Franjo i danas izaziva uđivanje kršćanskih vjernika, ali i drugih ljudi. Vjernici ga smatraju životom slikom Kristovom te mnogi po njegovu primjeru nastoje ostvariti Kristovo otajstvo u svome životu.

Ne može se istinski upoznati sv. Franju bez ulaska u dubinu njegova duhovnog života, bez „kretanja“ u nadnaravnom ozračju u kojem se i on kretao. Potrebno nam je dobro upoznati njegovu duhovnost i duhovnu teologiju ako želimo ostvariti barem dio idealja koji je on ostvario.

Aleksa Benigar definira duhovnu teologiju kao »onaj dio teologije koji govori o Bogu koji s ljubavlju i blagou usavršava članove Kristova otajstvenog tijela uz gorljivu, marljivu i velikodušnu suradnju istih članova od začetaka božanskoga života do čovjeka savršena, do mjere uzrasta punine svoje božanske Glave« (*Theologia spiritualis*, str. 2).

Materijalni je objekt duhovne teologije, prema učenju sluge Božjega, *Bog*: od njega sve polazi i u njemu sve dobiva smisao. Tu je istinu na svoj način izricao i sv. Franjo kad je govorio: *Bog moj i sve moje*. Bog je predmet naše vjere: trebamo vjerovati u Boga i u sve one istine koje nam mogu pomoći da do Boga dođemo i u njemu se nađemo.

či da do Boga dođemo i u njemu se nađemo.

Formalni je objekt duhovne teologije način spoznавanja odnosno *prikazivanja* Boga i istina koje su s njime povezane. Sv. Franjo je Boga spoznavao prvenstveno na način koji „nudi“ Sveti pismo. Iako sve stvorene svjedoči za Boga i u njemu nalazimo tragove Božje stvoriteljske ruke, najveći je objavitelj Boga Isus Krist. Među nazivima koje sv. Franjo pridaje Kristu, većina je preuzeta upravo iz Svetoga pisma: Riječ božanska, Sin Očev, Gospodin, Stvoritelj, Ot-kupitelj, Prvorođenac među ljudima, Sluga, Učitelj, Pastir, Svjetlo, Sironmah, Posrednik... U djelima Alekse Benigara također progovara usmjereno na osobu Isusa Krista, koja je središte njegove duhovnosti i čitavoga života. Krista, poput sv. Franje, promatra prvenstveno kroz njegov lik kako nam je ocrtan u Svetome pismu.

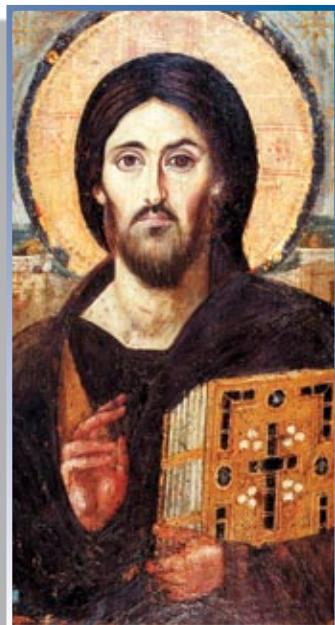
Naš sluga Božji ističe kako vjernik treba uložiti gorljivu, marljivu i velikodušnu suradnju s Bogom kako bi na sebi mogao ostvarivati otajstva Kristova, to jest kako bi postao *živa slika* Kristova. Čitajući spise sv. Franje na mnogim mjestima nailazimo na primjere što je sve sv. Franjo činio da do Boga dođemo i u njemu se nađemo.

nio kako bi mogao spoznati Boga, poprimiti „božanske crte lica”, primiti Božju milost za sebe i za druge: tražio je samotna mjesta da bi se u tišini neometan mogao posvetiti razmatranju Božje veličine i dobrote, krotio je tijelo postovima i drugim oblicima pokore kako ono ne bi priječilo njegov duh da se uzdigne k Bogu, trudio se od sebe udaljiti sve moralne mane koje čovjekov duh čine nesposobnim da se približi Bogu...

U svojim djelima Alekса Benigar na razne načine prikazuje svrhu duhovne teologije i, općenito, duhovnoga života. U djelu *Mudrost Križa* (str. 117) tu svrhu prikazuje na sljedeći način:

Preobražena i uzdignuta u bogoliko stanje po posvetnoj milosti, ljudska duša na neki način postaje zaodjevena samim Kristom te nosi i kraljevski ures Sina Božjega... Kao što vječni Otac svojem jedinorodenom Sinu priopćuje puninu svoga života, tako u dušu udahnjuje stvorenu priliku života svoga Sina. Kad joj on utisne crte svoga vlastitog života, ona postaje bogolikom jer je preobražena u priliku Božju (2 Kor 3, 18).

O tome kako su mnogi po djelima sv. Franje prepoznivali da je on suočljen Kristu, ali i o tome kako Kristova prisutnost u njemu nije mogla ostati skrivena ni fizičkim očima, moglo bi se nadugo govoriti. Ovdje navodimo riječi Tome Čelanskoga iz

Spisa o čudesima sv. Franje (Franjevački izvori, str. 815-816) koje govore o njegovu odijelu kojim je svjedočio za Krista:

Nije li se on u sam križ zatvorio kad je uzeo pokornički habit koji je imao oblik križa? Premda je ovaj habit većma odgovarao njegovoj nakani s obzirom na revnovanje za siromaštvo, ipak je svetac u njemu više svjedočio za otajstvo križa, jer kako je njegov duh iznutra

obukao propetoga Gospodina, tako je trebalo da i njegovo tijelo izvana obuče križ Kristov.

Iako je Alekса Benigar o duhovnoj teologiji govorio i na znanstveni odnosno „školski” način, prvenstveno je poučavao na temelju osobnog duhovnog iskustva. Blago onima koji, poput našega sluge Božjega, putem primjenjivanja duhovne teologije napreduju i prispiju do čovjeka savršena, do mjere uzrasta punine Kristove.

RADOSTAN ZBOG SVOGA

Homilija fra Jure Šarčevića, OFM Cap., održana 7. studenoga 2017. u crkvi sv. Franje u Zagrebu

Nakon smrti pape Ivana Pavla II. (2. travnja 2005.) – koji je proglašio velik broj svetaca, više nego i jedan drugi papa prije njega – i kad je za papu izabran Benedikt XVI., jednom zgodom kod nas u Dubravi, jedan je novinar upitao jednog

uglednog teologa i pastoralnog radnika: *Hoće li novi papa nastaviti proglašavati blaženike i svece, kao što je činio Ivan Pavao II.? Imamo inflaciju svetaca, zar ih nije previše??*

Odgovor toga svećenika bio je na tragu pitanja koje je sugeriralo da treba prestati s proglašavanjem svetaca jer u kalendaru Katoličke Crkve nema više mjesto! Na to sam ja

rekao: *Dok bude svijeta i Crkve bit će i svetaca, i pape će nastaviti proglašavati svece i blaženike, jer su oni potrebni svijetu i kršćanima.*

I u ovo naše vrijeme Bog koji vodi povijest nastavlja odgajati svoj narod preko svojih slуга. Bog preko svetaca ljudima daje nadu, a nada nam je danas svima potrebna. Bez nje je teško živjeti u vremenu sivila, u vremenu punom pesimizma i depresije, kako je ovo naše. Sveci su sol zemlje i Božje svjetlo u svijetu. Bog poziva sve ljude na svetost, uči Drugi vatikanski koncil.

Večeras smo se okupili na svetu Euharistiju u znaku sluge Božjega o. Alekse Benigara, uglednog franjevca, gotovo našeg suvremenika, koji je umro u Rimu 1. studenoga 1988., člana Franjevačke provincije svetih Cirila i Metoda.

Kad me nedavno fra Ratko Radišić, vicepostulator kauze sluge Božjega, pozvao da predvodim ovu svetu misu, rado sam prihvatio. Priznajem da sam slabo i površno poznavao ovog velikog ugodnika Božjega. Fra Ratko mi je dao pet-šest knjiga o o. Aleksi. Nisam ih sve pročitao. Ali čim sam uzeo u ruke *Kratki životopis Alekse Benigara* iz pera Bonaventure Duke i počeo ga čitati, shvatio sam da se radi o uistinu velikom čovjeku, franjevcu, svećeniku i misi-

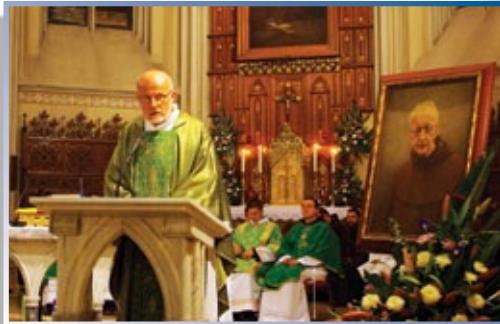
FRANJEVAČKOG ZVANJA

onaru u Kini, odgojitelju, profesoru, plodnom piscu. Vidio sam da se radi – kako reče p. Duda – o *professionalnom i klasičnom čovjeku molitve*, velikom ispovjedniku, piscu životopisa i svjedoku svetosti kardinala Alojzija Stepinca. Vidio sam da je riječ o univerzalnom čovjeku, građaninu svijeta i, poput sv. Franje Asiškoga, bratu sviju ljudi.

Život i djelovanje svakoga čovjeka odvija se na određenom broju postaja. Pojedini događaji i mesta obilježe život svakoga čovjeka, i po njima pamtimosmo osobe. Isusov život, posebice njegove posljedne dane, obilježilo je 14 postaja Križnoga puta. Njima se obično dodaje i postaja Isusova uskrsnuća, jer Isusov život nije završio smrću: On nije ostao grobu, nego je slavodobitno uskrsnuo.

Život i djelovanje sluge Božjega Alekse Benigara možemo promatrati kroz tri velike postaje, koje su snažno obilježile njegov lik. Nakon što je zaředen za svećenika u Zagrebu 1915. g., najprije djeluje u Hrvatskoj kroz petnaest godina, najvećim dijelom u Zagrebu.

Druga postaja Benigarova života njegovo je misijsko djelovanje u Kini. Prije odlaska u misije završio je studij u Rimu. Kao misionar u Kini, kroz 25 godina bio je profesor teologije u velikom sjemeništu. Tu je predavao ra-

zličite predmete: dogmatiku, apologetiku, biblijsku teologiju, liturgiku, moralku, duhovno bogoslovje. Bio je i odgojitelj bogoslova te je tako sudjelovao u pripremanju budućih svećenika, koji će u teškom vremenu totalitarnog režima nositi na leđima život Katoličke Crkve u Kini. U Kini je premio priručnike Svetog bogoslovija za kineske studente, uvelike doprinoseći prijevodu Biblije na kineski jezik.

U teškim uvjetima života u Kini nikad nije gubio nadu, nije bježao od zadataka i problema. Nije kukao nad teškim prilikama kao što to mi danas znamo često činiti. Neko je vrijeme bio i u zatvoru. O tom teškom periodu svoga života nikome nije htio ništa govoriti osim Bogu. Progna je iz Kine 1954. g. među stotinama misionara. Nakon mjesec dana vožnje parobrodom stigao je u Rim (1954. g.) u Međunarodni franjevački zavod sv. Antuna i u njemu je ostao sve do smrti.

Rim je treća postaja njegova života. I tu postaju obilježilo je plodno djelovanje i uzoran svetački život. Daleko bi nas odvelo ako bismo htjeli i ukratko iznijeti višestruku djelatnost o. Alekse Benigara u Rimu. Dovoljno je reći da je u Rimu bio isповједnik i duhovnik mlađih franjevaca svećenika. Generalni ministar ga je nazvao *učiteljem duha*.

Kaže p. Bonaventura Duda da se Benigarov život i djelovanje u Rimu može svesti na tri područja. Bio je pastoralni djelatnik, odgojitelj mlađih bogoslova i isповједnik; bio je plodan duhovni pisac teoloških djela; u isto vrijeme bio je molitelj i čovjek kontemplacije. Duboka veza s Bogom kroz duge sate molitve i razmatranja davala je pečat autentičnosti njegovu životu i djelovanju. Jedino se kroz nju može shvatiti njegova predanost Bogu i tako velika spremnost služenja u svakom mjestu gdje je živio.

Ono što bih večeras htio posebno istaknuti je Benigarovo poznanstvo sa zagrebačkim nadbiskupom Alojzijem Stepincom. Poznavali su se još iz

Rima. U jednom pismu svome bratu Vladimиру 1939. g. Alekса Benigar je napisao kako je *zapanjen djelatnošću zagrebačkog nadbiskupa i otvaranjem novih župa*. Među njima je i naša župa sv. Mihaela u Zagrebačkoj Dubravi koju je Stepinac osnovao 1942. g., za vrijeme Drugog svjetskog rata. Dok je Dubrava još bila velika livada sa samo nekoliko kuća, kao vidovit pastir, Stepinac je župu povjedio Franjevcima kapucinima. *Dubrava je siromašna*, kazao je, *predajemo je siromašnim Franjevcima!*

U kontekstu poznanstva i prijateljstva Alekse Benigara i Alojzija Stepinca spomenut ću njegov posjet Stepincu 27. srpnja 1956., dok je zagrebački nadbiskup bio u kućnom pritvoru u Krašiću. To nije bilo bez rizika! Da bi došao do njega preobukao se u radničko odijelo krašićkog seljaka, služio se vlakom i biciklom, a zatim pješice kroz šumu i polje da izbjegne straži milicije koja je kontrolirala sve prilaze župnom dvoru u kojem je Stepinac boravio. O tom posjetu, koji je trajao više sati, Beni-

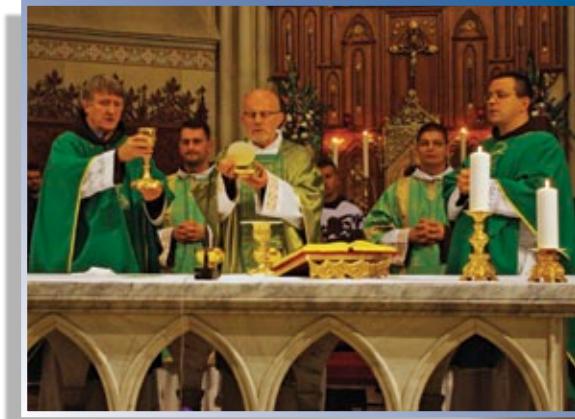
gar je napisao izvještaj od osam stranica i predao ga Državnom tajništvu Svetе stolice.

Dodajem da je Aleksa Benigar i pisac prve biografije današnjeg blaže-nika pod naslovom *Alojzije Stepinac – hrvatski kardinal*. To djelo, objavljeno 1974. g., sadrži gotovo tisuću stanica i na njemu je Benigar radio više od deset godina. Ono je postala temeljem svih drugih biografija. Njome je Benigar želio posvjedočiti svima nama i svijetu koliko nam je neprocjenjiv dar Bog darovao u sluzi svome kardinalu Alojziju, zagrebačkom nadbiskupu.

Nakon Benigarove smrti (1. studenoga 1988. g.), njegova braća iz zajednice Svetoga Antuna u Rimu napisala su na osmrtnici sljedeće riječi koje u samo nekoliko redaka sadrže ono što je bio sluga Božji Aleksa Benigar:

Bio je Manji brat, uvijek rado-stan zbog svoga franjevačkog zvanja, uvijek zahvalan svojim odgojitelji-ma i učiteljima. Bio je čovjek blag, skroman, prijazan, spremjan na sva-ku uslugu, ljubitelj dobroga razgovo-ra s braćom, strpljiv u slušanju svi-ju koji su mu se obraćali za savjet i ohrabrenje. Bio je redovnik pobožan, odan molitvi, žarki slavitelj svagdaš-nje Euharistije.

Koja je poruka sluge Božjega o. Alekse Benigara nama danas? – Sveci se ne rađaju, svecem se postaje! Na primjeru o. Alekse Benigara to je jako vidljivo. Vjeran svakodnev-

nom ritmu zajedničkoga života, u bratskom franjevačkom zajedniš-tvu koje je jako volio, *bio je istin-ski čovjek Božji: neustrašiv ispovi-jedalac vjere, trijezan, nemetljiv, ljubazan, vrlo učen, jasan u savjeti-ma, uvijek na raspolaganju drugima svojim savjetima, neumoran svjedok ljubavi* (Proglas Rimskog vikarijata).

Potaknuti njegovim primjerom budimo i mi Božji ljudi, sa svima lju-bazni, neumorni svjedoci Božje ljubavi i neustrašivi ispovijedaoci vjere. Neka nas u tome zagovara sluga Božji o. Aleksa Benigar.

Zaključimo ovo razmišljanje jed-nom molitvom o. Alekse Benigara sa željom da ona bude i naša moli-tva Bogu:

*O Isuse,
koga je ljubila u djetinjstvu nedužnost moja,
koga je ljubila vesela mladost moja,
neka te ljubi žarko zrelost moja.
Daj da te ljubi, ako doživim, i starost moja,
Tebe neka mi otkrije sretna starost moja,
u tebi neka uživa vječnost moja! Amen.*

NAUČAVANJE DAVIDA IZ AUGSBURGA, FRANJEVCA

ČOVJEK JE DUŽAN SLUŽITI BOGU

Ako sva stvorenja služe svome Stvoritelju svim svojim moćima, mnogo mu je više dužan služiti čovjek: njega nije samo stvorio poput ostalih stvorenja, nego ga je i obdario umom, oplemenio slobodnom voljom, postavio gospodarom svijeta, učinio sebi sličnim preuzevši njegovu narav, poučio vlastitim riječima i primjerom, otkupio svojom krvlju od vječne smrti. Osim toga, ulio mu je Duha Svetoga, dao mu je za hranu svoje tijelo, brine se za njega kao majka o malenoj djeci, nakonio mu je darovati vječnu baštinu. Zbog toga smo dužni služiti Bogu više od svih drugih stvorenja te njega, koji je ljubio nas više nego sva druga stvorenja, ljubiti iznad svega.

De exterioris, knjiga I., poglavljje I.

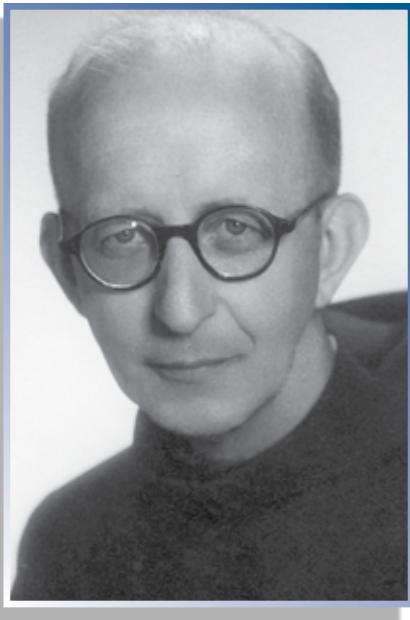
MIROLJUBIVOST

Dok hodaš budi miroljubiv. S drûgom se ni o čemu nemoj prepirati, čak ni kad od njega bolje ili više razumiješ ili pak ispravnije prosuđuješ. Spremno popusti i šuti u smirenosti duše jer se prepirkama rijetko može koga ispraviti. Razmišljaj kako, ako ti u sebi nisi smiren, gotovo nikad nećeš moći drugoga umiriti ili utišati. Počni od samoga sebe i tako ćeš lakše drugoga ispraviti: kad netko ljutit poučava drugoga koji je također ljutit, više ga svojom naglošću želi poniziti nego što ga promišljenim savjetom želi bratski poučiti. Više će mu koristiti primjer tvoje popustljivosti nego bilo koji argumenti koje mu navodiš. Naime, budući da se krepost ne izgrađuje manom, nestrpljivošću ne možeš druge poučiti strpljivosti, niti ohološću ponižnosti. Budi druželjubiv dok hodaš, ali ne budi lakovislen, da zbog društvenosti ne bi ugasio duh pobožnosti.

De exterioris, knjiga I., poglavljje XXII.

Molitva za beatifikaciju sluge Božjega Alekse Benigara

Bože, Oče naš!
Sluga tvoj Alekse Benigar
gorio je misijskim žarom
za proširenje tvojega kraljevstva
i bio je prosvjetljeni učitelj
duhovnog života.
Udstojoj se proslaviti ga
sjajem svetosti.
A nama daj da slijedimo
poticaje tvojega Duha
te - po njegovim poukama,
primjeru i zagovoru -
svaki u svome pozivu
zauzeto radimo
za mir i dobro svih ljudi.
Po Kristu Gospodinu našem.
Amen.

Tko po zagovoru Sluge Božjega
u duhovnim ili tjelesnim potrebama
zadobije koju milost,
neka javi na adresu:

Vicepostulatura sluge Božjega Alekse Benigara
HR -10 000 ZAGREB, Kaptol 9.
Tel. 00385 (1) 4814 172
ili 091 5842 747.

E-mail: postulatura-benigar@ofm.hr

NAKLADNIK:

Vicepostulatura sl. B. Alekse Benigara
HR - 10 000 ZAGREB, Kaptol 9

BROJ UREDILI:

Fra Ratko Radišić, vicepostulator
i Danijel Lončar

ISSN 1849-9759